

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	33791
Nom	Espais urbans
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2023 - 2024

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1318 - Grau de Geografia i Medi Ambient	Facultat de Geografia i Història	2	Segon quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1318 - Grau de Geografia i Medi Ambient	601 - Espais Urbans	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
BOIRA MAIQUES, JOSEP VICENT	195 - Geografia
PEÑARRUBIA ZARAGOZA, MARIA PILAR	195 - Geografia

RESUM

La urbanització en totes les seues formes està esdevenint un dels processos més notables del segle XXI. Per primera vegada en la història de la humanitat, al món ja som més els habitants de les zones urbanes que de les rurals. Al temps, la ciutat està esdevenint motor econòmic dels països i de les regions i cresol de moviments socials, reformistes i revolucionaris de tot tipus. En aquesta assignatura es repassen les definicions fonamentals del espais urbans contemporanis, analitzant l'origen de la ciutat en la història, la relació entre diferents urbs fins a esdevenir un sistema i la forma urbana. Així mateix, s'estudien les diferents formes en que els espais urbans es presenten al món, amb especial atenció a tres temes: el sorgiment de noves formes urbanes (megaciutats, city-regions), les ciutats injustes en funció del color de pell, el gènere o la procedència i els moviments socials que tenen l'espai urbà com a mitjà fonamental d'actuació.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

No hi ha requisits previs

COMPETÈNCIES

1318 - Grau de Geografia i Medi Ambient

- Capacitat d'anàlisi i de síntesi.
- Comunicació oral i escrita en la llengua pròpia i coneixement d'una llengua estrangera.
- C a p a c i t a t d e t r e b a l l i n d i v i d u a l .
- C a p a c i t a t d e t r e b a l l e n e q u i p s d e c a r à c t e r i n t e r d i s c i p l i n a r i .
- Compromís amb valors d'igualtat de gènere, interculturalitat, igualtat d'oportunitats i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat, cultura de la pau i valors democràtics, i solidaritat.
- Aprenentatge autònom, creativitat, capacitat d'iniciativa i esperit emprenedor. Capacitat per resoldre situacions imprevistes.
- H i s t ò r i a i p e n s a m e n t d e l a d i s c i p l i n a g e o g r à f i c a .
- G e o g r a f i a h u m a n a , e c o n ò m i c a i s o c i a l .
- Mètodes d'informació geogràfica.
- M e t o d o l o g i a i t r e b a l l d e c a m p .
- Dimensions temporal i espacial en l'explicació dels processos socials i territorials i mediambientals.
- R e l a c i ó i s í n t e s i i n f o r m a c i ó t e r r i t o r i a l t r a n s v e r s a l .
- Relació del medi natural amb l'esfera social i humana.
- Diversitat de llocs, regions i localitzacions i les seues relacions.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

S'espera que l'alumne siga capaç d'interpretar processos i problemes urbans d'àmbit econòmic i social en diferents escales i procedir amb eficàcia a la recerca, selecció i tractament d'informació sobre el significat del fet urbà en la història i els processos recents en els espais urbans. Causes i conseqüències econòmiques, socials i mediambientals dels processos de difusió del fet urbà i metropolità. Industrialització i urbanització: grans etapes. Canvi econòmic i social: la ciutat difusa. Governança urbana: els límits de la ciutat actual. La ciutat com actor global. Urbanització i pobresa urbana com repte geopolític.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. La urbanització i l'estudi de la geografia urbana

La complexitat del fenomen urbà i les definicions de ciutat. La ciutat com a objecte d'estudi pluridisciplinar. Evolució de l'estudi de la geografia urbana.

2. Els orígens i el desenvolupament de la ciutat en la història

Anàlisi de les diferents teories sobre l'inici de la ciutat en el món. El paper històric de la ciutat com a motor dels canvis econòmics, socials i culturals.

3. La construcció espacial de la ciutat: l'urbanisme

L'emplaçament de la ciutat. La composició de la morfologia de la ciutat. Les formes de creixement urbà: entre la tradició i la utopia. Els actors socials que construeixen la ciutat.

4. La dimensió sistèmica de les ciutats

La ciutat i la seva àrea d'influència. Les àrees funcionals. El paper de les ciutats mitjanes com a articuladores del territori. La xarxa urbana, jerarquia de ciutats i sistema global de ciutats. Urbanització i efectes territorials

5. Nous reptes urbans: de la Ciutat Moderna a la megaciutat i a la ciutat global

Creixement i desenvolupament urbà. La Ciutat Moderna: Le Corbusier. Telecomunicacions i transports com articuladors de la ciutat i del sistema de ciutats. De la megaciutat a la ciutat global.

6. El repte mundial: La sostenibilitat de les ciutats

La qualitat de vida a les ciutats. L'ODS 11 i els problemes ambientals. Nova Agenda Urbana i l'Agenda 2030 pel Desenvolupament Sostenible. Els Plans de Mobilitat Urbana Sostenible (PMUS): mobilitat i ciutat. Turisme i transformacions de l'espai urbà.

7. La dimensió social: del dret a la ciutat a la perspectiva de gènere

Teories revolucionàries sobre el paper de la ciutat i els moviments socials urbans. Divisió social, ètnica o de gènere a la ciutat: el concepte d'injustícia espacial i de gentrificació. Governança i participació ciutadana. Urbanisme amb perspectiva de gènere. El paisatge urbà: ciutat construïda, ciutat viscuda i ciutat percebuda. El treball en els barris: la nova regeneració.

8. Fonts, bases de dades i indicadors per al coneixement i diagnòstic de les ciutats

La complexitat de les fonts d'informació. Les fonts d'informació tradicionals: dels arxius històrics a les fonts de dades tecnològiques d'informació geogràfica i el Big Data. La democratització de la dada urbana: les Dades obertes.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	30,00	100
Altres activitats	15,00	100
Pràctiques en aula	15,00	100
Elaboració de treballs individuals	10,00	0
Estudi i treball autònom	20,00	0
Lectures de material complementari	20,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	10,00	0
Preparació de classes de teoria	30,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

El desenvolupament de l'assignatura s'estructura en dues sessions de treball a la setmana. En algunes de les sessions les qüestions teòriques analitzades es complementen amb documentals o conferències relacionades amb processos i problemes analitzats. L'estudiant farà activitats complementàries, dins i fora de l'aula, a mesura que vagen desenvolupant-se els continguts del temari. Comptarà també amb hores setmanals per a tutories.

AVALUACIÓ

Es proposa un sistema d'avaluació que combine l'esforç continuat durant el curs i una prova final escrita. Durant el desenvolupament del curs l'estudiant realitzarà pràctiques i activitats complementàries relacionades amb els temes que integren el programa i seran de tres tipus: lectura i discussió a l'aula de material, tutoria en grup i treballs pràctics i podran suposar per a l'estudiant fins a una qualificació de quatre punts. Existirà a més una prova final escrita que consistirà en el desenvolupament d'aspectes concrets del temari. La prova final escrita podrà suposar fins a un màxim de cinc punts sobre la qualificació global. Perquè ambdues qualificacions puguin ser ponderades, l'estudiant haurà d'obtenir almenys quatre punts en la prova final escrita. Un punt provindrà de les activitats complementàries o lectures.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Capel, H. (2002) La morfología de las ciudades, I. Sociedad y paisaje urbano. Serbal. <http://www.ub.edu/geocrit/LibrosElec/Capel-Capitalismo.htm>
- Capel, H. (2004). La morfología de las ciudades, II. Aedes facere: técnica, cultura y clase social en la construcción de edificios. Ediciones del Serbal.
- Capel, H. (2014). La morfología de las ciudades, III. Agentes urbanos y mercado inmobiliario. Ediciones del Serbal.
- Kaplan, D et al. (2004) Urban Geography, Wiley.
- Lefebvre, H. (2017). El derecho a la ciudad. Capitán Swing.
- Nel.lo, O. (2001) Ciutat de Ciutats. Empúries.
- Rio, J.A. et al. (2022). El mundo visto de las ciudades. Tirant Humanidades
- Zoido F., De la Vega, S., Piñeiro, A., Morales, G.; Mas R., Lois, R. y González, J.M. (2013). Diccionario de urbanismo: Geografía urbana y ordenación del territorio. Cátedra.

Complementàries

- Burgel, G. (2012). Historia de la Europa Urbana, VI. La ciudad contemporánea. Desde la Segunda Guerra Mundial hasta nuestros días. Universitat de València.
- González, J.M. y Piñeira, M.J. (2022). Los recientes estudios de geografía urbana en España: tres décadas interpretando la ciudad y los procesos de urbanización (1992-2022). En La geografía española actual. Estado de la cuestión: aportación española al congreso de la UGI. París 2022. El tiempo de los geógrafos. Madrid: Comité Español de la Unión Geográfica Internacional, pp. 229-249.
- Harvey, D. (2013). Ciudades rebeldes. Akal.
- Soja, E. (2010). Buscando la justicia espacial. Tirant lo Blanch Ediciones.